

CHRIS
VUKLISEVIC

THEE
VOOR DE
GEESTEN

Twee vreemde zussen. Een verlaten bergdorp.
Een duister familiegeheim.

XANDER

ROMAN

DE SALON VAN WONDER-THEEËN

Geloof niet wat je ziet. Dat is iedere keer weer bedrog.

Nee, geloof wat je bekijkt.

En dan bedoel ik niet naar het *Achtuurjournaal* kijken of kijken of er nog melk is. Ik bedoel kijken met dat iets wat achter je ogen zit, er voorbij, wat je ideeën geeft, en verhalen, en zin in rotskusten en in wind.

Echt, geloof niet alles wat je ziet.

Het is net als bij de bazin achter haar kassa. Als je haar ziet denk je: dat is een heks. Goed, ik geef toe: het is moeilijk om meer op een heks te lijken dan dat. Voeg alleen de rode appel toe en dan heb je *Sneeuw witje*. Maar als je haar kent, is ze zo slecht nog niet... Eigenlijk is ze zelfs de vriendelijkste persoon in Nice. Dat zeg ik maar niet te hard. Als ze me hoort, word ik eruit gezet.

Dus ja, de stoelen lijken leeg. Maar kijk eens beter.

Denk je dat de theepotten uit zichzelf bewegen? En de kopjes, denk je dat die zomaar leegraken, door verdamping? Kom op. Doe even serieus.

Het zijn natuurlijk de spoken. De spoken van Nice die zichzelf thee inschenken en het opdrinken.

Nu begrijp je waarom de bazin je bij mij heeft laten zitten. Haar salon is nooit echt verlaten. Wie leeft gaat op de plekken zitten die de doden hebben vrijgelaten. Dat is de regel.

Maar hoe kom je er eigenlijk bij om hier in deze periode te komen... Wees niet verbaasd dat je doorweekt bent. Je druipt, je lijkt wel een *pan bagnat*, zeg. Ik ben ervan overtuigd dat je reisgids dat niet vermeldt, dat het hier tijdens het Festival van Cannes altijd regent alsof je in Ierland bent. Wie voor het strand is gekomen baalt daar natuurlijk van. Wat ze in je boekje hadden geschreven als ze bij mij te rade waren gegaan, is dat de lucht hier jaloers is vanwege het feit dat de mensen liever naar een scherm kijken dan naar hem. Dus maakt hij het ons elk jaar moeilijk.

We krijgen de lucht die we verdienen, wat wil je.

Maar goed, je bent tenminste op de goede plek. Regenachtige dagen in Nice kun je beter hier doorbrengen dan elders, dat zweer ik je. Ik voel me in elk geval als een taart die in de oven langzaam bruin wordt. Met de zachte fauteuil in mijn rug, de vreedzame spoken om me heen, de druppels die tegen de ruiten slaan, de opgestapelde theepotten. En als je de damp van de ramen hebt geveegd, zie je daardoorheen de Cours Saleya. Het kloppende hart van het oude Nice. Op het moment is het nat. Dat is ook mooi. Maar stel je voor hoe het is als het mooi weer is, met de gestreepte luifels boven de bloemenmarkt. Ik hoop dat je op z'n minst één dag zon krijgt om daar de pittige dahlia's te ruiken en de groene geur van de bakken.

Je twijfelt? Ik zou je de wonder-thee van Masque aanraden, maar ze zijn allemaal uitstekend want ze komen allemaal uit de buurt. Uit de Vallée des Merveilles, twee uur hiervandaan. Hoezo heb je daar nog nooit van gehoord... Geef die gids eens hier. Laat me kijken. Wat is dat: *Ongebaande paden, de expertgids voor geheime wandelingen*... Laat me niet lachen. Expert van likmevestje, als je het mij vraagt. Van zulke experts zijn er drie voor elke paardenbloem aan de kant van de weg.

Wat eigenlijk jammer is voor jou. Want toen ik je zag binnenkomen met je veldfles die daar aan je rugzak hangt, zei ik meteen tegen mezelf:

kijk, daar is iemand die van geheimen houdt. Echte geheimen. Niet van die geheimen die je leest op 'wist je dat'-bladzijden om wat kennis op te doen tijdens het zonnen. Nee, je kunt zien dat jij liever achter een echt mysterie aangaat dan op de bloedhete strandkiezels achter een kind met zwembandjes aan te rennen.

Als je iets ongewoons zoekt, kan ik je dat leveren. Met authentieke fragmenten over een behekst dorp erbij. Een geheim waarvan je gids zich zelfs in zijn dromen niet zou kunnen voorstellen dat zoiets geheims bestaat.

Let echter wel op: maar heel weinig levende mensen weten van het verhaal waarover ik het hier heb. Alleen ik, de mensen die mijn verslag in het archief hebben gelezen en de heks achter de toonbank. Niet veel dus. En vertel het niet te vaak verder, oké? Ik wil niet over drie maanden naar daarboven gaan en een winkel aantreffen met sleutelhangers met *I love Bégoumas* erop.

Goed.

Om er te komen moet je het binnenland in. Je kunt Nice later bezoeken, maak je geen zorgen; de stad is hier al tweeduizend jaar, dus die zal niet verdwijnen. Je hebt alle tijd om de Colline du Château te beklimmen, over de Promenade te lopen, bij Fenocchio ijsjes te eten met de smaak gianduja of bietjestaart of wat voor onzinsmaak ook. Maar ga eerst naar boven het binnenland in.

Als je erin slaagt de files en de snelweg te overleven, mag je de hemel al danken. Ga vervolgens de brug over de Vésubie over. Die kun je niet missen: hij lijkt een beetje op een korset met rode linten van een uitgekledede reuzin. Na de brug, richting de bergen. Je neemt de Route de la Vésubie die langs het ravijn met het water slingert en kronkelt.

In eerste instantie zal de weg mooi, breed en rustig lijken.

Geniet daarvan.

Al snel daalt het niveau van de rivier, worden de ravijnen smaller. De stroom loopt onder in de afgrond over verroeste geraamtes en door het onweer doorkliefde boomstronken. De stenen die naar beneden dreigen te storten, worden alleen maar met dunne netten tegen de wanden gehouden.

Castagniers. Utelle. Le Colombier. Lantosque.

Vanaf daar kennen de mensen die aan de kust wonen de namen van de dorpen niet meer. Behalve wij van het archief natuurlijk, en de majordomus-cartograaf die elk steegje kent, elk gehucht in het land, het spoor van de egels die erdoorheen lopen tot en met het kraken van de eieren waar de kuikens doorheen breken.

La Bollène. Gordolon.
Roquebillière.

Sinds bijna honderd jaar hebben de gebouwen in Oud-Roquebillière dichtgemetselde ramen en scheuren die breder zijn dan mijn hand. Overal in de vallei vind je verlaten dorpen, vanwege de berg die soms stuiptrekt alsof hij wakker schrikt uit een nachtmerrie, en de Vésubie slokt dan één of twee gehuchten op om hem te troosten.

In Rocca Sparvièra hebben ze bijvoorbeeld eeuwenlang de pest, sprinkhanen, aardbevingen over zich heen gekregen; op een gegeven moment zijn ze 'm toch maar gesmeerd. Het schijnt dat het spook van koningin Jeanne, gravin van de Provence, daarboven ronddwaalt sinds ze er haar man heeft gedood en een ragout van haar eigen kinderen heeft verslonden.

Dat kan ik je niet bevestigen, ik ben daar nooit geweest.

In Tournefort heeft een aardbeving ook alles door elkaar geschud. Dit wat ik je vertel is honderdvijftig jaar geleden gebeurd. Tegenwoordig vind je er alleen nog maar de ruïnes van een kasteel dat wordt opgegeten door silene en wilde lavendel.

Roquebillière is een heel ander verhaal. Mensen die zo vasthoudend zijn dat een teek aan zijn roeping zou twijfelen. Ze ondergingen hun lot van aardverschuivingen en overstromingen net zoals de rest, maar zij gingen niet bij de pakken neerzitten. Zes keer zijn ze verhuisd en hebben ze hun dorp opnieuw opgebouwd. Zes keer zijn ze de vallei op- en neergegaan, van de ene kant van het ravijn naar de andere. De oude naam Rocabiera werd Roquebillière, veel mensen zijn gestorven en anderen zijn geboren, de rivier heeft ze verder weg geduwd en zij hebben zich laten verschuiven.

Misschien zeggen ze tegen zichzelf: uiteindelijk moet de Vésubie wel begrijpen dat hij niet van ons afkomt, dat we nog koppiger zijn dan hij, en dan zal hij ophouden ons lastig te vallen. Dan hebben we hem uitgeput. Misschien. In werkelijkheid zijn ze ergens in hun hoofd altijd bezig met koffers pakken. Een van hun twee oren wacht voortdurend op gerommel dat weergalmt uit de diepte van het ravijn.

Maar daar breng ik je niet heen. Jij gaat verder omhoog, naar het meest verborgen spookdorp van de streek: Bégoumas.

Als je Oud-Roquebillière uit komt, neem je de bocht die om de rots heen loopt. Daar zie je een uitgedroogd boeket en een vervaagde foto van een kind die verbleken in de zon. Het soort aandenken dat wegpiraten gegarandeerd eerder doet afremmen dan een radar.

Bij het omhooggaan wordt de weg nog smaller; het is niet meer dan een pad. Een lang en hobbelig pad dat nieuwsgierige mensen ontmoedigt,

of mensen die niet nieuwsgierig genoeg zijn. Aan het eind, helemaal aan het eind, waar het pad ophoudt, moet je de auto laten staan en te voet een muilezelpad op klauteren. We staan op het punt de Vallée des Merveilles in te gaan.

Wacht; verheug je niet te snel.

Het wonder, *la merveille*, is hier niet de sprookjeswereld: het is het vreemde. Het is de indruk dat iemand achter je loopt. Het is het oppervlak van het Lac du Tremblement dat beweegt zonder een zuchtje wind. De storm die losbarst bij een blauwe hemel wanneer je door de Val de la Masque loopt. De spiraal die is gegraveerd op de Col du Diable, ouder dan deze wereld en de werelden hiervoor, die je verleidt om de terugweg te vergeten.

Klim de flanken van de Mont Bégo op. Loop over de dorre hellingen, door de donkere bossen. Als je rilt is dat logisch. De schaduw van de berg bedekt de lariksen en doet de rotsen bevriezen.

Na twee uur lopen zie je eindelijk de ruïnes van een gehucht die weer spiegeld worden in een zwart meer. Bégoumas. Verlaten na de vreemde gebeurtenissen nu bijna zeventig jaar geleden, in de nacht van 15 op 16 augustus 1956.

Het epicentrum van het mysterie bevindt zich vlak boven het dorp, onder de stenen van een oude schapenboerderij. Tussen de ingestorte muren zijn tijmstruiken gegroeid.

Ooit zijn daar twee zussen geboren die op spoken joegen.

MONSTERS

Het is 1940 en de zomer doet alsof ze de winter is.

Carmine, de vrouw van de herder, had al meer dan een maand geleden moeten bevallen. Op die dag is haar man gestorven. Zomaar, opeens, tijdens het avondeten met zijn gezicht op tafel gevallen. De twee kleintjes in Carmine moeten het gevoeld hebben, want sindsdien weigeren ze eruit te komen, en haar buik blijft maar groeien. Ze kan zelfs niet meer opstaan zonder voorover te vallen, topzwaar door het gewicht van de schepsels die als parasieten in haar leven.

De kinderen die geboren moeten worden vechten aan één stuk door.

Ze wilde geen tweeling, geen dubbele zwangerschap. Een baby, gewoon één, jongen of meisje maakt niet uit, maar slechts één. Dat is al heel wat. Wie er als tweede komt, daar moet ze niet aan denken. Als ze er alleen al aan denkt, barst bij haar het onweer los.

Ze zijn zo aan het vechten dat een van de twee de ander met wat geluk nog voor de geboorte doodt.

De eerste schoppen waren bij de derde week al begonnen – veel te vroeg, had Mireille, de vroedvrouw, gezegd. Elke maand is ze naar de schapenboerderij boven het gehucht geploeterd; elke maand is ze iets bleker vertrokken. Het binnenste van Carmine herbergt gevechten van wilde katten.

Toen het tijd was voor de bevalling heeft de vroedvrouw op haar buik geduwd en haar speciale kruidenaftreksels laten drinken. Zonder succes. Ze heeft zich voorgenomen om nooit meer naar dat huis van pummels te klimmen. Er kan niets goeds komen van die innerlijke oorlog. Niets goeds.

Als ze had geweten dat, naast al dat andere, de vader twee uur na haar vertrek de geest zou geven, had ze de pastoor van Belvédère eropaf gestuurd om de duivel uit de boerderij te drijven.

Het is dus na tien maanden dat Carmine 's nachts wakker wordt van de krabben en klappen die haar binnenste in opschudding brengen. En meer recentelijk van de nachtmerries die veroorzaakt worden door het lijk van de herder dat languit onder een laken achter de deur ligt. Dik als ze is heeft ze nog net de kracht op kunnen brengen om het lichaam tot voor de ingang te slepen.

Dus soms ziet ze haar man die het vuur opvoert, de as aanveegt, haar voorhoofd afspont. Tijdens haar koorts vraagt Carmine zich af of haar visioenen haar angst aanjagen of troost bieden.

Het is een mistige dag; er is nog geen drie meter zicht. De vroedvrouw is overvallen door spijt. Ze weet dat het met deze mist die over alles hangt een dag is waarop demonen geboren worden. Maar demonen of niet, ze gaat een vrouw toch niet in haar eentje laten bevallen? Helemaal nu je zelfs midden in de zomer doodvriest in de schaduw van de Mont Bégo.

Carmine is al aan het schreeuwen als Mireille over het stinkende laken stapt waaronder iets ligt wat ze niet eens wil weten. Het schreeuwen stelt haar op haar gemak; ze hervindt haar rol. Het water wordt aan de kook gebracht, de kruiden trekken, Carmine omgedraaid op handen en voeten. De enorme buik zakt weg in het matras.

Voor de vroedvrouw tijd heeft om 'persen' te zeggen verschijnt er al een babyhoofdje tussen de dijen van de moeder en vlak daarna, *plop!*, glijdt het kleine lichaam als een stuk zeep het geboortekanaal uit en landt in de armen van de vroedvrouw.

Ze is vier seconden sprakeloos. Twee waarin ze zich verbaast over deze snelheid die nooit eerder vertoond is bij een jonge vrouw die nooit eerder is bevallen, twee waarin ze zich afvraagt of het normaal is dat de baby zo... normaal is. Geen hoorntjes, geen gevorkte staart, geen gespleten tong. Maar ze schudt de gedachten van zich af, legt het kleintje – het is een meisje – vlak bij het gezicht van de moeder, bedekt haar met een schapenvel en gaat weer aan het werk.

De eerste zou de weg vrijgemaakt moeten hebben, wat de komst van

de tweede zou moeten vergemakkelijken. Maar Carmine perst, perst nog meer, en er komt niks. Ze murmelt woorden in zichzelf, aanmoedigingen en scheldwoorden, andere namen dan die van haar. De vroedvrouw brengt een hele hand haar lichaam in om de treuzelaar te zoeken – en trekt die met een kreet weer terug. Op haar wijsvinger treft ze een diepe tandafdruk aan.

Mireille is van goede wil, maar dit gaat te ver. Het is klaar. Ze staat op het punt te vertrekken als Carmine een schreeuw loslaat die davert als een donderslag en die men de volgende dag in de hele vallei zegt te hebben gehoord.

De vroedvrouw zucht, haar vingers op de deurknop.

Ze dwingt haar een aftreksel van laurier in te nemen. Sponst haar voorhoofd af. Praat zacht of hard tegen haar, afhankelijk van de weeën van haar buik, gebiedt haar te ademen. Carmine knijpt haar hand vast alsof ze met haar voeten boven een afgrond bungelt. Arm kind.

Het blaten van de schapen aan de andere kant van de muur gaat door merg en been.

Na een uur kan Mireille niet meer. Ze gaat op een stoel zitten, terwijl Carmine zacht kreunt. Ze gaat haar toch niet opensnijden om die verachtelijke baby te redden? De vader, moge zijn ziel vrede hebben, is er niet eens om ervoor te zorgen. Of... Ze kan een ander aftreksel bereiden, van tijm en *gaultheria*. Ja, zegt ze in zichzelf, dat is het beste. De eerste lijkt flink, ze zal haar moeder genoeg bezighouden. Jammer voor de tweede. Had ze er maar uit moeten komen.

Maar terwijl ze omgekeerd staat om haar vruchtafdrijvende kruiden bij elkaar te zoeken, duikt daar een nieuwe schedel op tussen de benen van Carmine.

Het kleintje kijkt naar links, naar rechts. Daarna, zeker dat niemand haar heeft gezien, werkt ze zich uit haar cocon van vlees, kruipt naar het hoofd van het bed, glijdt onder het schapenvel en duwt haar oudere zus weg die brullend op de vloer valt.

De vroedvrouw draait zich om. Ze noteert een eindtijd en haalt haar schouders op; niets verbaast haar meer. Mireille pakt de nieuwe baby,

die er door een of ander wonder alleen uit gekomen moet zijn, op van de grond. Weer een meisje; ze lijkt precies op de eerste. Zozeer zelfs dat het vreemd is.

De vroedvrouw legt de twee naast elkaar, om te vergelijken. In werkelijkheid lijken ze helemaal niet zo op elkaar. De baby die ze net heeft opgeraapt heeft grijze ogen, een bleke schedel; de ander, die er al ligt, heeft donkere ogen. Ze drinkt bij haar moeder, die doodop is. Opeens schrikt Carmine op en roept: 'Au, ze heeft me gebeten!'

Dan herkent Mireille in de mond van het rotkind de snijtand die een afdruk op haar hand heeft achtergelaten. Ze pakt het monster, houdt het op armlengte afstand terwijl het worstelt en de tand bloot krijst.

Maar naast die uit de toon vallende snijtand en die bizarre verwisseling van plek, heeft de jongste niets buitengewoons. Ze is roze, robuust, kwetsbaar.

De vroedvrouw schudt haar hoofd. Ze moet de navelstrengen doorknippen, zo snel mogelijk weer afdalen naar het dorp en nooit meer terugkomen. Er gebeuren hier dingen die haar boven de pet gaan en zij houdt van simpele dingen. Ze geeft de placenta te eten aan de schapen.

De kinderen zijn gewassen, hebben een luier om en liggen ieder aan een borst. De oudste verleidt haar moeder al met haar zoete drinken; de jongste, die haar plaats had willen innemen, probeert zich een weg te banen naar de tepel.

'Daal zodra je weer op krachten bent af naar het dorp om je daar te vestigen, Carmine. Je kunt niet in je eentje voor twee zuigelingen en een kudde zorgen.'

Vlak voordat ze weer over de misselijkmakende hobbel voor de deur stapt, denkt Mireille eraan om te vragen: 'Hoe ga je ze noemen? Dat moet ik weten voor het gemeenteregister.'

Carmine schrikt weer op; de tweede heeft haar weer gebeten. Ze duwt haar weg en antwoordt: 'Agonie voor deze hier.' En dan, het hoofd van de ander aaiend: 'En voor mijn lieverd, Félicité.'

De vroedvrouw stemt zonder discussie toe. Maar aangekomen bij het gemeentehuis, op het moment dat ze de voornamen in het grote

schrift met de crèmekleurige bladzijden moet schrijven, zegt ze tegen zichzelf dat dat kind al slecht genoeg begint aan het leven en dat daar niets aan toegevoegd hoeft te worden. Dus ze neemt de eerste letter, de laatste, husselt ze een beetje en schrijft onder de naam van Félicité: *Egonia*.

De kinderen zijn opgegroeid en de schapen zijn dood. Carmine is zich er nauwelijks van bewust geweest. Ze had genoeg te doen met haar twee monsters van dochters.

Félicité zette haar speelgoed keurig naast elkaar, kleurde binnen de lijntjes, babbelde in haar eentje, terwijl ze wees naar niks, en aaide onzichtbare dieren. Ze is braaf, had haar moeder besloten, maar een beetje maf, oftewel ergens tussen zot en zoet.

Terwijl Agonie... Carmine had een schaap van de slacht gered om het kind te voeden. Anders had haar tand haar borst verscheurd. De jongste dronk gulzig en groeide twee keer zo snel als haar zus.

Op de plek waar Carmine de luiers van Agonie leegde, in de wei achter het huis, groeiden 's nachts planten die niet bestonden. Bloemen waar de Mont Bégo bang voor was, gigantische bloemen, te weelderig om echt te zijn, die de aarde binnendrongen en met hun wortels de oude, al vergane bank verstrikten. Hun cyaankleurige stampers wiegden als algen tussen kaken in de kleuren van benzine en blauwe plekken, die zich meteen, klak, sloten rondom mussen, zonder ze zelfs maar de kans te geven om te piepen. Weer open stootten ze vogelgefluit uit.

Al snel was er achter de schapenboerderij een hele wei vol met die monsterlijke bloemen te zien, en was er geen vogel in de omgeving meer te bekennen.

Maar de bloemen waren slechts een originele tuin in vergelijking met wat er uit haar mond kwam. Want zodra Agonie babbelde of te hard hoestte, moest je je verstoppen: ze spuugde vlinders uit. Als je vlinders hoort denk je: die zijn mooi. Als de vleugels gekleurd zijn, waarom niet. Maar de insecten van Agonie kwamen dus uit de el-

lende. En ze verspreidden niets anders dan dat. Waar ze neerstreken werd het groene hout droog, haren werden wit en gezichten kregen rimpels.

Om zichzelf en haar huis en haar oudste dochter te beschermen, had haar moeder een knevel om haar mond vastgemaakt.

Vlak na de bevalling had Carmine een kleine ovalen spiegel met een verzilverde lijst gekocht, een stuk canvas, een schildersezal, twee penselen en een doos verf. Wanneer ze klaar was met zorgen voor de overgebleven schapen en haar kinderen, pakte ze de spiegel, rechtop, en tuurde er intensief in. Je zou denken, zo vertelde Félicité me later, dat ze iets zocht, iets wat niet zichtbaar was in de realiteit en wat alleen het spiegelbeeld haar kon laten zien. Naar zichzelf kijkend trok ze op het doek de omtrek van haar eigen gezicht, de veerkracht van haar lokken, de krullen van haar wimpers. Het portret verscheen er diepgaand op, alsof het vanbinnen werd verlicht. Na een paar maanden leek het leven te hebben gevat. Het volgde je met de ogen als je erlangs liep. Wanneer je Carmine vroeg waarom ze steeds dat portret schilderde dat allang af was, zei ze steeds dat het nog niet op haar leek, niet helemaal. Dat ze het mooier moest maken. Alleen de ogen in het midden bleven onveranderd, verguld, draaiden als knikkers zodra iemand door de kamer liep. De rest van het schilderij, eromheen, werd steeds verder verfijnd, verder voorzien van schaduwen en contouren.

De tweeling is opgegroeid. De dochters van de herder kunnen eerder dan anderen voor zichzelf zorgen; op hun vijfde molken ze de schapen en haalden ze samen eieren uit het dorp om omeletten te maken. En gelukkig maar, want Carmine was vier keer per jaar ongeveer twee weken van huis. Ze kwam terug met natte kleren. Ook een minder vermoeide blik. Ze was dan vlak bij de zee geweest, legde ze uit aan Félicité, om fruit in te slaan dat uit een verre wereld kwam, grapefruits en granaatappels, en schatten.

Toen ze terugkwam van een van die reizen kreeg Félicité haar eerste theeservies. Een mini-theepot in paarlemoer wit, niet groter dan een kindervuist, versierd met blauwe motieven en met vergulde randen,

drie verschillende kopjes met hun schotels, een melkkannetje en een suikerpot. Het porselein was zo delicaat dat je er op sommige avonden wanneer het onweerde de bliksem doorheen zag flitsen.